

2018-03-15

Rättslig kommentar

angående

situationen i Zimbabwe

Lifos lägesanalys

En lägesanalys gällande den aktuella händelseutvecklingen i Zimbabwe har gjorts av Lifos, se bifogat.

Bakgrund

Genom rättschefens kommentar SR 36/2017 beslutades den 17 november 2017 att det fanns anledning att inte fatta några avvisnings- eller utvisningsbeslut till Zimbabwe samt att verkställighet inte skulle ske av lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut till landet. Detta med anledning av att händelseutvecklingen i Zimbabwe medförde en osäkerhet och politisk instabilitet i landet. Med hänsyn till svårigheterna att bedöma den fortsatta händelseutvecklingen bedömde Migrationsverket att det under de rådande förhållandena vid den aktuella tidpunkten var svårt att göra en framåtsyftande riskbedömning i enskilda ärenden gällande sökande från Zimbabwe.

Under tiden därefter förekom fredliga massdemonstrationer med hundratusentals på Zimbabwes gator, där majoriteten protesterade för att pressa Robert Mugabe att ge upp makten. Den 19 november 2017 uteslöt Zanu-PF Mugabe ur partiet. Mugabe, som har styrt Zimbabwe i 37 år, lämnade in sin avskedsansökan för presidentämbetet den 21 november 2017. Den 24 november 2017 invigdes Mnangagwa som Zimbabwes nya president, varvid han utsåg en övergångsregering.

Nyval planeras före september 2018, och man har utlovat att valet kommer att hållas under rättvisa och demokratiska former.

I massmedia har det rapporterats om endast ett fåtal dödsoffer i samband med maktövertagandet. Säkerhetsläget i Zimbabwe bedöms vara under kontroll och inga allvarliga incidenter eller sammandrabbningar mellan militär, polis och civila har noterats. Risker för en destabilisering av säkerhetsläget bedöms idag som låg med beaktande av militärens agerande den senaste tiden.

Rättslig bedömning

Säkerhetsläget

Mot bakgrund av den senaste händelseutvecklingen i Zimbabwe bedöms idag situationen såväl politiskt som säkerhetsmässigt åter ha stabiliserats, efter det militärassisterade maktskifte som ägde rum i november 2017. Det saknas därför numera anledning att avvakta med att fatta avvisnings- eller utvisningsbeslut till Zimbabwe.

Migrationsverket bevakar fortsatt noggrant händelseutvecklingen i landet.

Verkställighet

Med anledning av den konstaterade stabilisering av säkerhetssituationen som skett i Zimbabwe, föreligger inte längre något generellt hinder mot verkställighet av lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut till landet. Det verkställighetsstopp som tidigare meddelats upphävs härmed.

Denna rättsliga kommentar ersätter SR 36/2017 som härmed upphävs.

Fredrik Beijer
Rättschef

Bilaga

Lifos, Lägesanalys Zimbabwe, 2018-02-26, version 1.0

Zimbabwe

Om rapporten

Syftet med rapporten är att ge en analys över situationen i landet.

Rapporten är i första hand ett stöd till Migrationsverkets strategiska och operativa ledning. Refererade källor är färre och författaren utgör en källa i sig. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lägesanalys: Zimbabwe

2018-02-17, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2018

Omslagsbild: Flag of Zimbabwe, www.flaglane.com

Innehåll

1. Inledning	4
2. Händelseförloppet före den 21 november 2017	4
3. Händelseförloppet efter den 21 november 2017	5
4. Säkerhetssituationen.....	8
5. Resor till landet	9
Lifos har inte tagit del av någon information som antyder någon avvikelse för varken flygplatser eller nationsgränser, dessa förutsätts därmed vara öppna.....	
6. Lifos kommentarer och framåtblickande analys	9

1. Inledning

Syftet med rapporten är primärt att ge stöd till strategiskt och operativt beslutsfattande inom Migrationsverket, men den kan även användas vid handläggning av migrationsärenden. Rapporten ger en översiktlig lägesbild och analys av situationen i Zimbabwe samt möjlig utveckling. Rapporten följer på det pm Lifos upprättade den 16 november 2017 i samband med händelseutvecklingen i Zimbabwe.

Informationen har hämtats från flera öppna källor och endast uppgifter som kan tillskrivas särskild betydelse har refererats. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

2. Händelseförloppet före den 21 november 2017

Den 21 november 2017 lämnade president Robert Mugabe (RM) in sin avskedsansökan för presidentämbetet i Zimbabwe. Nedan följer en beskrivning av händelseförloppet månaderna och veckorna innan maktskiftet i Zimbabwe, så som det har rapporterats i massmedia. Viss information har även läckt från Zimbabwes underrättelsetjänst *Central Intelligence Organisation* (CIO) i form av underrättelserapporter från 2009 och framåt, som i sin tur har återrapporterats i massmedia. Tillförlitligheten i dessa läckta rapporter och dokument är att betrakta som relativt osäker i och med att både författare och tilltänkta mottagare av rapporterna av förklarliga skäl ej har kontrollerats eller verifierats.

Redan i september 2017 rapporterade Reuters, baserat på läckt information från CIO, att dåvarande vice-presidenten Emmerson Mnangagwa genom ett omfattande stöd från Zimbabwes armé vara den som potentiellt efterträder president Robert Mugabe då "tiden är mogen". I de läckta dokumenten pekade CIO även på signaler som antydde att Mnangagwa planerade att liera sig med RM:s politiska fiender i detta syfte, exempelvis med oppositionsledaren Morgan Tsvangirai.¹ Enligt rapportering från Reuters i november 2017 ska RM ha mottagit underrättelser från CIO gällande att arméchefen Constantino Chiwenga ej önskade Mugabes hustru Grace Mugabe som efterträdare på presidentposten, utan hellre såg Mnangagwa som nästa president.² Reuters rapporterade även att i en läckt underrättelserapport från 23 oktober 2017 beskrivs Mugabe som mycket

¹ Reuters, *Special Report - Behind the scenes, Zimbabwe politicians plot post-Mugabe reforms*, 2017-09-05, <https://uk.reuters.com/article/uk-zimbabwe-mugabe-farming-specialreport/special-report-behind-the-scenes-zimbabwe-politicians-plot-post-mugabe-reforms-idUKKCN1BG18M> (hämtad 2018-02-16)

² Reuters, *Special Report 'Treacherous shenanigans' - The inside story of Mugabe's downfall*, 2017-11-26, <https://www.reuters.com/article/us-zimbabwe-politics-mugabe-specialreport/special-report-treacherous-shenanigans-the-inside-story-of-mugabes-downfall-idUSKBN1DQ0AG> (hämtad 2018-02-16)

bekymrad och oroad över risken för en förestående stats/militärkupp³. I samma underrättelserapport ska CIO ha varnat Mugabe att risken för att inbördeskrig kan utbryta är överhängande. Mugabe ska i samband med detta ha konfronterat arméchefen Chiwenga vid ett möte i slutet av oktober 2017 och varnat honom för att samarbete med Mnangagwa och att samtidigt motarbeta Mugabe kan resultera i dödsstraff. Ytterligare ett möte mellan Mugabe och arméchefen hölls den 5 november strax innan han reste på officiell tjänsteresa till Kina. Dagen efter, den 6 november 2017, beslutade Mugabe att avskeda Mnangagwa från vice-presidentposten samt uteslöt honom från Zanu-PF, vilket resulterade i att den zimbabwiska armén gick upp i högsta beredskapsläge, enligt en källa inom militären. Mnangagwa har senare berättat att han vid tiden för avskedandet fruktade för sitt liv och flydde till fots över gränsen till Mocambique och sedan reste vidare till Kina för att träffa arméchefen. Den 10 november ska ett obekräftat möte ha ägt rum i Kina mellan arméchefen och Kinas försvarsminister Chang Wanquan⁴. Den 14 november 2017 genomförde armén, under ledning av arméchefen, parallella operationer och tog då kontrollen över Mugabes residens, arresterade ett antal ministrar samt stormade den statliga televisionen. De arresteringar som genomfördes av Mugabes närmsta krets under denna vecka genomfördes i hemlighet utan att offentliggöra information rörande hur arresteringarna gick till samt var och under vilka förhållanden de arresterade hölls fångna⁵. Under en veckas tid, fram till den 21 november 2017 var Mugabe och hans hustru satta under husarrest tills RM slutligen gav upp och gick med på att avsäga sig presidentposten⁶. Innan Mugabe gav upp pressades han hårt, enligt uppgift av både massdemonstrationer på gatorna samt även inifrån sitt eget parti Zanu-PF, som den 19 november meddelade att Mugabe ej kunde fortsätta att leda partiet⁷. Även Mugabe och andra högt uppsatta ledare inom Zanu-PF uteslöts från partiet i samma veva. Mugabe hotades även att ställas inför domstol med stöd både från Zanu-PF och oppositionspartiet *Movement for Democratic Change – Tsvangirai* (MDC-T)⁸, innan han gav upp.

3. Händelseförloppet efter den 21 november 2017

Den 24 november 2017 inaugurerades Mnangagwa som Zimbabwes nya president varpå han snabbt utsåg en övergångsregering bestående av enligt

³ Ibid.

⁴ Reuters, *Special Report 'Treacherous shenanigans' - The inside story of Mugabe's downfall*, 2017-11-26, <https://www.reuters.com/article/us-zimbabwe-politics-mugabe-specialreport/special-report-treacherous-shenanigans-the-inside-story-of-mugabes-downfall-idUSKBN1DQ0AG> (hämtad 2018-02-16)

⁵ Human Rights Watch, *Zimbabwe- Events of 2017*, <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/zimbabwe> (hämtad 2018-02-16)

⁶ Reuters, *Special Report 'Treacherous shenanigans' - The inside story of Mugabe's downfall*, 2017-11-26, <https://www.reuters.com/article/us-zimbabwe-politics-mugabe-specialreport/special-report-treacherous-shenanigans-the-inside-story-of-mugabes-downfall-idUSKBN1DQ0AG> (hämtad 2018-02-16)

⁷ International Crisis Group, *Zimbabwe's "Military-assisted Transition" and Prospects for Recovery*, 2017-12-20, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b134-zimbabwez-s-military-assisted-transition.pdf> (hämtad 2018-02-16)

⁸ Ibid.

honom trogna medarbetare, inklusive högt uppsatta militärer och krigsveteraner⁹, där bland annat arméchefen, Chiwenga, tilldelades Mnangagwas tidigare befattning vice-president¹⁰. Även andra högt uppsatta befäl inom armén tilldelades viktiga befattningar i övergångsregeringen. Minst en tredjedel av den nya övergångsregeringen består av personer som även ingick i Mugabes regering. Både Mnangagwa och arméchefen gjorde gällande att det var nödvändigt med det militära övertagandet av Zimbabwe för att fullfölja revolutionen samt för att stabilisera landet. Zimbabwe har undvikit att benämna maktskiftet som en statskupp på grund av rädsla för att landet ska drabbas av internationella sanktioner. Istället har benämningen ”militärassisterad övergång” använts. Exempelvis har både SADC (*Southern African Development Community*) och Afrikanska Unionen undvikit att kalla det en statskupp¹¹. Även västvärlden, Ryssland och Kina har avstått från att benämna avsättandet av Mugabe som en statskupp. Storbritanniens utrikesminister Boris Johnson uttryckte förhoppning om ett stabilt och framgångsrikt Zimbabwe i och med avlägsnandet av Mugabe¹². Presidenten har i en intervju sagt att han ser fram emot att Zimbabwe åter ska bli medlem i Samväldet, detta ca 16 år efter att de uteslöts på grund av bristande respekt för mänskliga rättigheter¹³.

Presidenten har meddelat att man planerar att hålla nyval före september 2018, och man har utlovat att valet kommer att hållas under rättvisa och demokratiska former. År 2018 var redan innan Mugabe avsattes planerat som valår, dock redan i april. Det kvarstår många frågetecken inför valet eftersom reformer inom själva valprocessen har efterfrågats sedan länge från oppositionen, civila samhället och även internationellt. Inför det kommande valet har Zimbabwes valkommission för första gången i historien genomfört biometrisk registrering av röstberättigade medborgare, där hittills 5,3 miljoner röstberättigade hade registrerats fram till den 8 februari 2018, dock långt ifrån målet som uppsatts till 7,2 miljoner röstberättigade¹⁴. Valkommissionen har därför utökat registreringsperioden med ytterligare en månad för att fler röstberättigade ska ha möjlighet att registrera sig¹⁵. Den 8

⁹ International Crisis Group, *Zimbabwe's "Military-assisted Transition" and Prospects for Recovery*, 2017-12-20, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b134-zimbabwez-s-military-assisted-transition.pdf> (hämtad 2018-02-16)

¹⁰ Africa Research Institute, *Zimbabwe - Expert Briefing*, odaterad, <https://www.africaresearchinstitute.org/newsite/zimbabwe-expert-briefing/> (hämtad 2018-02-16)

¹¹ International Crisis Group, *Zimbabwe's "Military-assisted Transition" and Prospects for Recovery*, 2017-12-20, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b134-zimbabwez-s-military-assisted-transition.pdf> (hämtad 2018-02-16)

¹² Ibid.

¹³ The Guardian, *Zimbabwe president promises 'free and fair' elections in five months*, 2018-01-18, <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/18/zimbabwe-president-pledges-free-and-fair-vote-in-four-to-five-months> (hämtad 2018-02-16)

¹⁴ Africa Research Institute, *Zimbabwe - Expert Briefing*, odaterad, <https://www.africaresearchinstitute.org/newsite/zimbabwe-expert-briefing/> (hämtad 2018-02-16)

¹⁵ The Guardian, *Zimbabwe president promises 'free and fair' elections in five months*, 2018-01-18, <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/18/zimbabwe-president-pledges-free-and-fair-vote-in-four-to-five-months> (hämtad 2018-02-16)

december 2017 avgick överraskande ordföranden för valkommissionen, varpå presidenten i februari 2018 utsåg domare Pricilla Chigumba som ny ordförande. Det civila samhället i Zimbabwe har uttryckt oro för denna ändring i valkommissionen samt att presidenten själv utsett vem som ska leda valkommissionens arbete¹⁶. Valkommissionen har även kritiserats hårt av ett flertal mindre oppositionspartier för att de inte känner sig inkluderade i valprocessen, eftersom endast de tre största partierna (Zanu-PF, MDC-T och MDC) har involverats i exempelvis den biometriska registreringsprocessen av röstberättigade¹⁷. Även MDC har riktat missnöje mot Zanu-PF och president Mnangagwa i samband med att denne i januari 2018 meddelade att valet kommer att genomföras inom 4–5 månader. MDC anklagade presidenten för att i hemlighet postera tusentals soldater, dock civilklädda, runt om i landet på landsbygden i syfte att ta kontroll över valprocessen¹⁸.

Presidenten har inför valet meddelat att han välkomnar internationella observatörer från EU, USA och FN, vilket innebär att Zimbabwe häver den blockering av internationella observatörer som infördes år 2000 av Mugabe¹⁹. Ett annat nyligen taget initiativ som presidenten påbörjat i syfte att förbättra landets internationella relationer är att inrätta en speciell domstol för hantering av kompensation till de "vita jordbrukarna" som blivit av med sina land- och markområden sedan 2000²⁰.

Invigningstalet som presidenten höll i samband med övertagandet av presidentposten i november 2017 fokuserade på ekonomisk stimulans, upprätthållande av lag och ordning samt ansvarsfull statsstyrning. Bland annat lyfte han fram sin ambition att återigen engagera Zimbabwe med givarländer och utländska företag²¹. Ett exempel på presidentens ambition att få fart på den zimbabwiska ekonomin återspeglas i en 100 dagars reformplan som initierats med syfte att öka möjligheterna för utländska investeringar i landet²². Presidenten utlovade även i november 2017 att en inkluderande övergångsregering skulle träda i kraft under tiden fram till

¹⁶ Africa Research Institute, *Zimbabwe – Expert Briefing*, odaterad, <https://www.africaresearchinstitute.org/newsite/zimbabwe-expert-briefing/> (hämtad 2018-02-16)

¹⁷ All Africa, *Zimbabwe: Smaller Rivals Seethe As ZEC 'Favours ZANU-PF and MDC-T'* 2018-02-12, <http://allafrica.com/stories/201802120316.html> (hämtad 2018-02-16)

¹⁸ Al Jazeera, *'Peaceful' Zimbabwe election in 4-5 months: president*, 2018-01-18, <http://www.aljazeera.com/news/2018/01/zimbabwe-election-4-5-months-president-180118145358564.html> (hämtad 2018-02-16)

¹⁹ All Africa, *Zimbabwe Lifts Counter-Sanctions Against Europe*, 2018-02-12, <http://allafrica.com/stories/201802120121.html> (hämtad 2018-02-16)

²⁰ The Guardian, *Zimbabwe president promises 'free and fair' elections in five months*, 2018-01-18, <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/18/zimbabwe-president-pledges-free-and-fair-vote-in-four-to-five-months> (hämtad 2018-02-16)

²¹ International Crisis Group, *Zimbabwe's "Military-assisted Transition" and Prospects for Recovery*, 2017-12-20, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b134-zimbabwe-s-military-assisted-transition.pdf> (hämtad 2018-02-16)

²² Al Jazeera, *'Peaceful' Zimbabwe election in 4-5 months: president*, 2018-01-18, <http://www.aljazeera.com/news/2018/01/zimbabwe-election-4-5-months-president-180118145358564.html> (hämtad 2018-02-16)

valet 2018²³, ett utlovande som sedermera skulle visa sig inte riktigt stämma med tanke på vilka som faktiskt utsågs till att ingå i övergångsregeringen. Mnangagwa har tidigare kritiserats och anklagats för en rad incidenter av bristande respekt för mänskliga rättigheter, alltifrån Gukurahundimassakern på 1980-talet, Operation Murumbatsvina ("Flytta på skräpet") där slumområden i olika delar av Zimbabwe utrymdes med våld, och till de våldsamheter i samband med presidentvalet 2008 som resulterade i mer än 300 dödsoffer. Mnangagwa har nekat till samtliga anklagelser²⁴.

I slutet av november 2017 utlyste presidenten en tre månader lång amnesti för personer som önskar återlämna statliga finanser som förskingrats på olagligt sätt under Mugabes styre²⁵. Vad gäller den före detta presidenten Mugabe, har presidenten meddelat att Mugabe med familj ska lämnas ifred med ett avgångspaket, däremot har han även meddelat att ingen person har beviljats immunitet mot åtal för förskingring och korruption²⁶.

En viktig händelse inför kommande valprocess är oppositionsledaren Morgan Tsvangirais bortgång efter en längre tids sjukdom, vilken bedöms försvåra för oppositionen att lyckas mobilisera tillräckligt motstånd mot Zanu-PF i kommande val²⁷.

4. Säkerhetssituationen

I massmedia har det rapporterats om endast ett fåtal dödsoffer i samband med maktövertagandet. Enligt uppgift ska militären ha dödat någon eller några av före detta finansminister Chombos säkerhetsvakter i anslutning till att militären stormade hans hem och arresterade honom den 15 november 2017. Det förekommer även obekräftade uppgifter att de i Mugabes närkrets som arresterades av militären även utsattes för tortyr när de var arresterade. Veckan då makarna Mugabe befann sig i husarrest fram till Mugabes formella avgång från presidentposten präglades av stora massdemonstrationer i hundratusentals på Zimbabwes gator, dessa ska enligt uppgift i samtliga massmedier ha genomförts fredligt där majoriteten protesterat för att pressa Robert Mugabe att ge upp makten. Det finns uppgifter om enstaka incidenter där Mugabeanhängare ska ha misshandlat individer i demonstrationstågen. Det förekommer även enstaka uppgifter om viss plundring av butiker i samband med Mugabes tillkännagivande om

²³ International Crisis Group, *Three Critical African Elections*, 2017-12-04, <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/democratic-republic-congo/three-critical-african-elections> (hämtad 2018-02-16)

²⁴ International Crisis Group, *Zimbabwe's "Military-assisted Transition" and Prospects for Recovery*, 2017-12-20, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b134-zimbabwez-s-military-assisted-transition.pdf> (hämtad 2018-02-16)

²⁵ Refugee Documentation Centre (Ireland), *Information on the current political situation including present/past on Emerson Mnangagwa*, 2017-11-07, <https://coi.easo.europa.eu/administration/ireland/PLib/143723.pdf> (hämtad 2018-02-16)

²⁶ BBC *Zimbabwe's Emmerson Mnangagwa: Mugabe family 'left in peace'*, 2018-01-24, <http://www.bbc.com/news/world-africa-42806057> (hämtad 2018-02-16)

²⁷ Africa Research Institute, *Zimbabwe – Expert Briefing*, odaterad, <https://www.africaresearchinstitute.org/newsite/zimbabwe-expert-briefing/> (hämtad 2018-02-16)

hans avgång. Det förekommer ett antal våldsamma incidenter som rapporterats i massmedia under perioden från november 2017 fram till idag, där trenden är tydlig att både militären och Zanu-PF står för merparten av dessa incidenter. Typiska inrapporterade incidenter kopplade till militären utgörs av soldater som misshandlar, arresterar, vräker människor från sina hus och bränner ner hus/förstör egendom i vad som skulle kunna vara någon form av systematisk kampanj. Omfattningen av denna kampanj är i dagsläget svår att bedöma, dock överstiger antalet incidenter tjugo och antalet brottsoffer bedöms kunna utgöra hundratal. Lifos saknar idag tillförlitlig information för att kunna dra slutsatsen att militären agerar enligt ett mönster som visar på en riktad våldskampanj, dock föreligger en risk att så är fallet. Typiska inrapporterade incidenter kopplade till Zanu-PF utgörs nästan uteslutande av att mindre grupper av anhängare till Zanu-PF misshandlar en eller flera individer, vanligtvis tillhörande oppositionspartiet MDC-T. Det förekommer även rapporter att anhängare till Zanu-PF förstört egendom i syfte att driva folk på flykt från sina hem. Antalet rapporterade incidenter där Zanu-PF agerat förövre uppgår till knappt tjugo sedan november 2017 och det är svårt att avgöra om detta är utöver vad som är vanligt i Zimbabwe.²⁸

5. Resor till landet

Lifos har inte tagit del av någon information som antyder någon avvikelser för varken flygplatser eller nationsgränser, dessa förutsätts därmed vara öppna.

6. Lifos kommentarer och framåtblickande analys

Ett antal bakomliggande faktorer bidrog till att Mugabe kunde avsättas efter närmare 37 års styre. Splittringen mellan olika avdelningar inom Zanu-PF tycks ha varit uppenbar under en längre tid, en splittring som även förefaller ha förekommit inom exempelvis underrättelsetjänsten och armén.

Arméchefens starka position inom armén kombinerat med tillräckligt stor lojalitet bland hans höga befälhavare bedöms också ha varit avgörande för avsättandet av Mugabe. Internationellt stöd, eller åtminstone välsignelse att fullborda maktskiftet, bedöms ha funnits, inte minst från Kina med beaktande av de möten som skedde mellan arméchefen och eventuellt även Mnangagwa och Kina i nära anslutning till det militära övertagandet. Även resten av det internationella samfundet bedöms ha varit försiktigt positiva till att Mugabe avsattes utan blodspillan. Mugabes höga ålder och sviktande hälsa bedöms också ha inverkat på tiden för övertagandet, kombinerat med Grace Mugabes ambitioner att ta över makten efter sin make. Av de läckta underrättelserrapporterna att döma tycks vetskapen ha funnits om att en kupp varit på gång. Mycket tyder på att omfattande dold aktivitet från bägge sidor pågått under senaste tiden, samt att utfallet inte var det uteslutande enda tänkbara.

²⁸ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Realtime Data between 2017, (updated 19 February 2018)*, <https://www.acleddata.com/data/> (hämtad 2018-02-19)

En hel del frågetecken kvarstår som kommer att påverka den fortsatta utvecklingen i Zimbabwe. Mnangagwas agerande sedan övertagandet av makten utstrålar stark politisk vilja att få ordning på Zimbabwes ekonomiska situation, inte minst genom att återuppta de internationella relationer som försvagats eller uteblivit under Mugabes ledarskap. Mnangagwa har redan infört reformer i syfte att locka till sig utländska investerare, samt även skickat en viktig signal i och med planerna på att uppföra en speciell domstol för kompensation till ”de vita jordbrukare” som blivit av med sin mark. Mnangagwa har även visat vilja att ta tag i korruption i och med införandet av den särskilda amnesti som ska uppmuntra återbetalning av olagligt förvärvade pengar under Mugabes regim.

Det råder dock en viss osäkerhet beträffande vilken typ av ledarskap Zimbabwe kan förvänta sig av Mnangagwa. En del information pekar mot att utvecklingen kan ta en oroande inriktning med beaktande av dels Mnangagwas historik som nära medarbetare till Mugabe samt misstänkt inblandning i Gukurahundimassakern på 1980-talet, dels Operation Murumbatsvina samt dels våldsamheter i samband med presidentvalet 2008 som resulterade i mer än 300 dödsoffer. Mnangagwa har bland annat varit chef för säkerhetstjänsten. Ett annat orosmoln är militärens agerande före, under och efter pågående maktskifte i Zimbabwe, där rikligt med rapporter antyder att godtyckliga arresteringar, misshandel och förstörelse av egendom genomförts i det närmaste systematiskt. Frågan kvarstår om och i vilken omfattning Mnangagwa styr dessa militära aktioner riktade mot den egna befolkningen. Händelseförloppet sedan i höstas indikerar dock att Mnangagwa har god kontroll över militären samt att ledarskapet visar tecken på en repressiv taktik gentemot sina politiska motståndare.

Den viktigaste frågan under den närmaste tiden bedöms vara hur valprocessen fortlöper. Positivt är att internationella observatörer återigen bjudits in till Zimbabwe för att bevaka valprocessen. Frågetecken finns kring vilken makt militären har i valprocessen samt i vilken omfattning det stämmer att tusentals soldater håller på att mobiliseras. Syftet med mobilisering av tusentals soldater runt om i landet kan vara kopplat till flera olika orsaker, alltifrån att Mnangagwa vill ta kontroll över valprocessen och bedriva repressiv kampanj gentemot oppositionen till att han önskar säkerställa lag och ordning. Det kan även finnas kopplingar till att säkra kontroll över markområden med hjälp av militären eftersom det är en historiskt känslig fråga i Zimbabwe. Oppositionspartierna bedöms få det svårt att lyckas besegra Zanu-PF, inte minst med tanke på Morgan Tsvangirais bortgång nyligen. Det återstår att se om hans efterträdare, Chamisi, som visserligen bedöms vara handlingskraftig, förmår att mobilisera MDC på de 4–5 månader som återstår innan valet.

Säkerhetsläget i Zimbabwe bedöms i skrivande stund vara under kontroll och inga allvarliga incidenter eller sammandrabbningar mellan militär, polis och civila har noterats. Risken för en destabilisering av säkerhetsläget

bedöms idag som låg med beaktande av militärens agerande den senaste tiden. Försök till uppror bedöms bemötas hårt och repressivt av Mnangagwa och det råder inget tvivel om att han har kontroll över militärens aktivitet. Det råder osäkerhet kring om militärens agerande ingår i en systematisk operation att försvaga oppositionen till fördel för Mnangagwa.

Dock följer Lifos den fortsatta utvecklingen under tiden fram till valet 2018, inte minst med beaktande av att militären hittills varit en viktig kugge vid maktövertagandet. Mycket pekar på att militären även fortsättningsvis kommer att bistå Mnangagwa att upprätthålla lag och ordning i Zimbabwe, åtminstone fram till valet. Särskild vikt vid Lifos bevakning av Zimbabwe kommer därför närmsta tiden vila på i vilken grad Zanu-PF och Mnangagwa kommer att tillåta medborgarna, oppositionen och dess anhängare att manövrera fritt, utan militära påtryckningar.

Lifos publikationer

Landrapport syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

Temarapport syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se